

ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ КУЛЬТУРИ МОЛОДІ НА ЗАНЯТТЯХ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Р. П. Бужиков

Значимость темы определяется тем, что с появлением новых информационных технологий увеличился и поток информации, которая стала ведущим фактором развития современного общества. Следовательно проблема формирования информационной культуры является довольно актуальной. Мы рассматриваем ее с учетом современных условий и требований к уровню языковой компетенции молодежи. В связи с этим появилась и тенденция к расширению информации. Поэтому овладение языком должно быть приближено к условиям культурной среды народа-носителя языка.

Мы предлагаем текст и задания к нему из истории США, который помогает сформировать информационную культуру у молодежи, повысить их интерес к изучению английского языка, расширяет их эрудицию, помогает усвоению культуры народа, язык которого изучаем.

Ключевые слова: информационные технологии, информационная культура, народ-носитель языка

Важливість теми визначається тим, що з появою нових інформаційних технологій збільшився й потік інформації, котра стала провідним чинником розвитку сучасного суспільства. Тому проблема формування інформаційної культури є досить актуальною. Ми розглядаємо її з огляду на сучасні умови і вимоги до рівня мовної освіченості молоді. У зв'язку з цим має місце і тенденція до розширення інформації. Тому опанування мови повинно бути наближеним до умов культурного середовища народу-носія мови.

Ми запропонували текст та завдання до нього з історії США, який допомагає сформувати інформаційну культуру у молоді, підвищити їх інтерес до вивчення англійської мови, розширює їх ерудицію, допомагає засвоєнню культури народу, мову якого вивчаємо.

Ключові слова: інформаційні технології, інформаційна культура, народ-носії мови

The significance of the theme is determined by the fact that with the appearance of new informational technologies the stream of information increased. The information became the main factor of modern society's development. Therefore the problem of informational culture formation has become current. While considering it we take into account modern conditions and requirements to the language level of the youth. According to it the tendency towards information widening has appeared. That's why language mastering must be connected with the cultural conditions of the people – native speakers.

We suggest the text and some tasks to it from the history of the USA, which can help to form the informational culture of the youth, can help to raise the interest to mastering English, broaden students' erudition and help to learn the culture of the nation, whose language we learn.

Key words: informational technologies, informational culture, people-native speakers

Комп'ютери і нові інформаційні технології неухильно підштовхують людство в бік нового інформаційного світовлаштування. Сьогодні інформація стала провідним чинником соціально-економічного, політико-правового і духовно-культурного розвитку сучасного суспільства. Метою інформаційної освіти (ІО) є підготовка людини до повноцінного життя в інформатизованому суспільстві, і одним з основних її завдань є формування інформаційної культури (ІК). Інформаційну культуру розглядають з позицій різних наук – філософії, соціології, психології, бібліотекознавства, сімїотики, культурології, економічної інформатики, лінгвістики тощо. Сформувався навіть цілий пласт культури, який відповідає за виробництво, переробку та розподіл інформації. Це так звана інформаційна культура.

Людство протягом більш ніж двох тисячоліть було в двозначному становищі, адже культура попередніх епох не знала іншого способу збереження інформації поза кінцевістю живої пам'яті, окрім писання. Принципово інше становище склалося з виникненням нових унікальних можливостей збереження і передачі інформації. Як писав ще десятиліття тому доктор філологічних наук В. Іванов, "якби навіть ідеї прихильників нових засобів передачі інформації звукозоровими каналами і не були підтримані новими дослідженнями людського мозку (зокрема, його правої півкулі, яка відає зоровими образами), ми все одно з загальносвітової практики повинні були б зробити висновок про зростаюче значення телебачення та інших пов'язаних з ним засобів, таких як відеозапис" [1].

На жаль, якщо читати і грамотно розуміти літературний твір усіх нас учать у школі, то як споживачі аудіовізуального мистецтва кіно та користувачі комп'ютерних програм та Інтернет ми практично всі – самоуки.

Ігноруючи проблему освіти і виховання кіноглядача та користувача комп'ютерних програм та електронної мережі, викладачі випускають з поля зору один з наймогутніших чинників формування особистості, який стихійно впливає як на художньо-естетичні смаки, так і на формування моральних принципів громадян, особливо представників молодого покоління. Звісно, в демократичній державі цю

проблему не можна розв'язувати заборонами, обмеженнями доступу до інформації; єдиний прийнятний і правильний шлях – освіта і виховання кіноглядача і користувача електронної мережі.

Інформаційна культура має різні тлумачення: як розуміння сучасної картини світу, як компетентність і здатність працювати з інформацією і людьми і т. ін. Найповніше поняття інформаційної культури визначив В. Н. Михайловський [2]. Він вважає, що це новий тип спілкування, який дає можливість вільного виходу особистості в інформаційне буття; це воля виходу і доступ до інформаційного буття на всіх рівнях від глобального до локального, новий тип мислення, що формується в результаті звільнення людини від рутинної інформаційно-інтелектуальної роботи. Серед рис, що визначають цей тип мислення, вже сьогодні яскраво виявляється орієнтація на саморозвиток і самонавчання.

Нині є всі підстави стверджувати про формування нової інформаційної культури [3], яка може стати елементом загальної культури людства. Інформаційна культура поки що є показником загальної, а скоріше, професійної культури, але згодом стане важливим чинником розвитку кожної особистості.

Актуальність. Проблема формування інформаційної культури уявляється досить актуальною з огляду на сучасні соціально-економічні та культурно-історичні умови і вимоги до рівня мовної освіченості молоді. Інформаційна культура вимагає інтегрування кількох наукових аспектів, а саме: психолінгвістичного, лінгвосоціопсихологічного, соціолінгвістичного. Посилення комунікативного спрямування у викладанні іноземних мов зумовлене зміною соціального замовлення внаслідок радикальних політичних, ідеологічних та суспільно-економічних перетворень у нашому житті й суспільстві. Змінилася також і мета навчання мові, зокрема іноземній. Сьогодні не досить володіти системними мовними знаннями та вміти говорити іноземною мовою. Треба знати й розуміти специфіку країни, мова якої вивчається, її культуру, історію, традиції, менталітет. Необізнаність у реаліях культури, соціальної поведінки може призвести до певного нерозуміння тексту за умови знання окремих слів, до порушення контакту між тими, хто спілкується. Тому комунікативний, культурологічний та соціологічний аспекти іноземного спілкування набувають особливої ваги.

А звідси випливає, що навчання іноземній мові неможливо відокремити від вивчення багатьох дисциплін, зокрема літератури, історії, економічної географії, культурології, політології, педагогіки, філософії тощо.

Реалізація міжпредметних зв'язків потребує поєднання всіх форм, методів, прийомів, засобів для активізації знань з різних предметів і повнішого їх використання в житті. Окрім того, в процесі реалізації міжпредметних зв'язків має місце й тенденція до розширення інформації. У зв'язку з цим *метою* курсу іноземної мови має бути вивчення сучасної, реальної, «живої» мови різних стилів – розмовного, наукового, публіцистичного, художнього – у їх комунікативному спрямуванні. А це означає, що опанування мови повинно бути наближене до різноманітних ситуацій реального спілкування в умовах соціо- й культурного середовища народу-носія мови.

Проте слід підкреслити, що без особливих зусиль викладача та без сумлінної, копійної праці студента мова сама по собі, автоматично, «не віддасть» збереженої інформації. Треба спочатку зрозуміти сутність культурноносною функції мови, опанувати методіку реалізації цієї функції в навчальному процесі. Одним із засобів досягнення цієї мети є використання на занятті з іноземної мови сучасних інформаційних технологій.

Для використання на занятті у процесі вивчення теми «США. Важливі історичні події в житті країни» ми пропонуємо такий текст з Інтернету та завдання до нього.

In 1492 Christopher Columbus landed on one of the Bahama Islands, and Portuguese colonists started to settle there. Spaniards conquered most of Latin and Central America, and founded some settlements in North America: St. Augustine in Florida, Santa Fe in New Mexico and San Diego in California.

The first successful British colony was Jamestown in Virginia, founded in 1607. But the settlements of English Puritans in New England are better known. Because of religious disputes some families of English Puritans decided to look for a better life and religious freedom on the new continent. One of these groups crossed the Atlantic Ocean on the ship «Mayflower» and settled in Plymouth in 1620. They hoped to build «a city upon a hill» – an ideal community. Other strict believers settled in the Boston area, while more tolerant Puritans moved to Rhode Island. Roman Catholics settled in Maryland and Quakers in Pennsylvania, where they were joined by German farmers. Swedes settled in Delaware, and also African slaves were first brought to Virginia in 1619. The Dutch founded New Amsterdam on Manhattan Island. So in this way America developed into a melting pot of nations and cultures.

By 1733 English settlers occupied 13 colonies along the Atlantic Ocean coast. The French controlled Canada and Louisiana. In 1763 as a result of the Seven Years War between England and France, Canada and all the territory east of the Mississippi River became English.

Conflicts between the colonies and England increased. New taxes on sugar, coffee and textiles were introduced and the colonies started to protest. They were afraid that these new taxes would make trade more difficult, and England would use its soldiers to forcefully take away from the colonists the civil liberties they enjoyed. And in fact, when the colonies refused to obey the orders of the British Empire, English soldiers were sent to Boston [4].

Впр. 1. Поєднай слова з їх перекладом

• to land	висаджуватись на берег
• to look for a better life	поселятися
• to refuse	шукати краще життя
• to obey	відмовлятися
• to settle	коритися

Впр. 2. Як ти думаєш (гадаєш), які з цих тверджень відповідають змісту.

1. Christopher Columbus was the first European explorer who landed in America.
2. British colonists founded their first settlement in Florida.
3. Colonists hoped to build an ideal community.
4. French settlers occupied 13 colonies along the Atlantic ocean Coast.
5. In 1773 as a result of the 7 years war b/w England and France, Canada and all the territory east of the Mississippi River became English.

Впр. 3. Якщо тобі пощастило б зустрітися з видатною історичною особою, кого б ти хотів побачити і про що говорити? Які б запитання ти поставив при зустрічі з Х. Колумбом?

Впр. 4. Дай відповіді на запитання до тексту.

Впр. 5. Склади речення з виділеними словами.

Впр. 6. Встав пропущені слова.

Впр. 7. Переклади фрази англійською мовою.

Впр. 8. Перекажи текст від імені колоніста.

Впр. 9. Чи ти коли-небудь відвідував історичний музей? Які відділи тобі найбільш сподобались?

Впр. 10. Чи ти знаєш історію своєї сім'ї? Чи твої предки були учасниками яких-небудь історичних подій? Що ти про це знаєш?

Використання комп'ютерних технологій на занятті з іноземної мови є не тільки корисним, а й потрібним. Підтверджують цю тезу такі основні положення:

1. Завдяки широкому використанню комп'ютерних технологій збільшується частка універсальної фактологічної інформації та посилюється пізнавальний аспект вивчення іноземної мови;

2. У межах курсу іноземної мови поєднуються знання, вміння й навички, надбані студентами у процесі вивчення інших предметів, що реалізує на практиці принцип міжпредметного зв'язку;

3. Засвоєння новітньої інформації у процесі вивчення іноземної мови передбачає розвиток та підтримку інтересу молоді до навчання, розширює їхню ерудицію, сприяє опануванню нового „образу світу”, засвоєнню культури народу-носія мови, яку вивчають студенти;

4. Інтегрування мови, літератури, історії, країнознавства на заняттях з іноземної мови посилює розвивальний вплив змісту предмета на особистість, внутрішньо мотивуючи її пізнавальну діяльність;

5. Збільшується обізнаність студента, зростає його духовний та інтелектуальний рівень;

6. Новітня електронна інформація значно швидше задовольняє специфіку іноземної мови як засобу іншомовного спілкування, надає впевненості в ситуаціях безпосереднього мовного контакту в разі відвідання країн, мову яких людина вивчає чи вивчала [5].

Інформаційні технології нині широко застосовуються у навчально-виховному процесі, але істотними недоліками є: нехтування специфічними для виховання молоді формами організації та методами виховного впливу, неухважне ставлення до вивчення потреб та інтересів підростаючого покоління, недостатнє науково-методичне забезпечення педагогів, надмірне захоплення іграми, в яких переважають жорстокість і сцени насилля. Використання комп'ютерних технологій повинне спиратися на сучасну освітню парадигму, в якій пріоритетними є інтелектуальний та особистісний розвиток молоді. Адже навчально-виховна діяльність – це система заходів, що сприяє національному вихованню підростаючого покоління, підвищенню його культурного рівня і розвитку творчих здібностей, вона включає національно-патріотичне, моральне, естетичне та екологічне виховання, пропаганду науково-технічних і інформаційно-комп'ютерних знань. У зв'язку з цим постає проблема підвищення компетентності педагогів, учителів, викладачів. Але підготовка викладачів не повинна зводитися лише до підвищення комп'ютерної грамотності і вивчення основ інформатики, вона має здійснюватися не шляхом ізольованого вивчення описів комп'ютерних і нових інформаційних технологій, а за допомогою їх органічного включення в структуру освітньо-виховного

процесу. Такий підхід забезпечить удосконалення освітнього, виховного, технологічного напрямів педагогічної діяльності, що передбачає використання новітніх засобів навчання і виховання.

Викладачі повинні оволодіти новими дидактичними технологіями, які обґрунтовані в сучасних психолого-педагогічних теоріях особистісно-зорієнтованого, проблемного й розвивального навчання, що дозволить інформувати такі пізнавальні і творчі здібності молоді в умовах організації комп'ютерно-навчальної та виховної діяльності: володіння великим обсягом інформації, вміння інтегрувати і синтезувати інформацію, прогнозувати наслідки та робити висновки, використовувати альтернативні шляхи пошуку та аналізу інформації, продуктивно і гнучко мислити і діяти, продукувати оригінальні ідеї, винаходити нове.

Висновки

Використання комп'ютерних технологій посилює пізнавальний аспект вивчення іноземної мови, підтримує інтерес студентів до навчання, збільшує їх обізнаність, інтелектуальний та духовний рівень, що позитивно впливає на формування інформаційної культури молоді.

Література:

1. Иванов В. В поисках утраченного // Наше наследие. – 1989. – №1.
2. Михайловский В. Н. Формирование научной картины мира и информатизация. – Спб: Петрополис, 1994. – 56 с.
3. Виноградов В. А., Скворцов Л. В. Создание информационной культуры для Европы: Доклад на VI конференции ЕКССИД, 23-25 мар. 1991 г. Кантербери, Великобритания // Теория и практика обществ.-научн. информатики. – 1991. – № 2. – С. 5-29.
4. <http://www.bankreferatov.ru/refbank.nsf/M/0001C182>
5. Навчально-виховний процес у вузі і школі та шляхи його розвитку та удосконалення: 36. наук. праця. – Рівне, 1999. – 333 с.